

Työkalupakki

LASTEN OIKEUKSIEN OPETUKSEEN

lapsilta lapsille.

Uskomme, että lasten äänet ovat arvokkaita kaikissa päätöksentekoprosesseissa: heitä suoraan koskevilla asioilla sekä maailmanlaajuisesti.

IFM•SEI

KIDS GOT RIGHTS ✦ TYÖKALUPAKKI

- ✦ **Kirjoittanut:** Natalia Kallio
- ✦ **Editointi:** Ruba Hilal, Julia Lennon, Marta Marzà Florensa
- ✦ **Oikoluku:** Ruba Hilal
- ✦ **Työkalupakin tekoon osallistuneet:** Kids Got Rights Superheroes, Viviana Bartolucci, Txema Escorsa, Iris Garcia, Nella Heiskanen, Lauren Karstadt, Bettina Rehner, Andrés Santiago, Christina Schauer, Tobias Simonsen, Pia Zevnik and UB's GREM team (Laila Ferrús, Elena Noguera, Ana Novella and Maria Rosa Buxarrais).

- ✦ **Graafinen suunnittelu:** Fabiana Montiel & Álvaro Ferreira

Tämä työkalupakki on lisensoitu Creative Commons Attribution-Noncommercial-Share Alike 3.0 Unported - lisensillä. Voit vapaasti kopioida, levittää, näyttää ja esittää tätä työkalupakkia, kunhan mainitsen sen lähteenä etkä käytä sitä kaupallisiin tarkoituksiin. Jos muutat tätä dokumenttia tai käytät sitä työsi pohjana, jaa se aina tämän saman lisenssin alla.

Tämän projektin rahoitti Euroopan unionin Perusoikeus-, tasa-arvo-, ja kansalaisuusohjelma. (2014-2020)

IFM-SEI, Rue Joseph II, 120 B-1000 Brussels, Belgium

lfm-sei.org

MITÄ LÖYDÄT LAPSILLA ON OIKEUDET – TYÖKALUPAKISTA?:

Me IFM-SEI:ssä uskomme, että koulutus on tehokas työkalu muutoksen luomiseen. Tästä työkalupakista löydät tietoa ja ohjeita toimintaan, jotka helpottavat sinua suunnittelemaan ja toteuttamaan toimintaa lasten oikeuksista. Lapsilta lapsille.

Tämä työkalupakki sisältää monia hauskoja ja mielenkiintoisia aktiiviteetteja, joita voit tehdä ryhmissä muiden kanssa oppiaksesi lisää lasten oikeuksista!

IFM-SEI

The International Falcon Movement – Socialist Educational International eli IFM-SEI on kansainvälinen koulutuksellinen liike, joka työskentelee lasten oikeuksien puolesta. IFM-SEI pyrkii antamaan lapsille mahdollisuuden taistella aktiivisesti oikeuksiensa puolesta maailmassa.

IFM-SEI:llä on 46 jäsenjärjestöä ympäri maailmaa, jotka kouluttavat arvojemme pohjalta. Arvojamme ovat tasa-arvo, demokratia, rauha, solidaarisuus, yhteistyö ja ystävyys. Me IFM-SEI:ssä uskomme, että lasten johtamat päätöksentekoprosessit ja yhteistyö aikuisten kanssa ovat erittäin tärkeitä.

Kids Got Rights! (Lapsilla On Oikeudet!)

Kids Got Rights! on kaksivuotinen projekti jossa 8-13- vuotiaat lapset eri Euroopan Unionin maista ovat kokoontuneet yhteen kansainvälisiin tapaamisiin ja useisiin omissa maissa tapahtuviin aktiviteetteihin oppimaan ja opettamaan omia oikeuksiaan, eli lasten oikeuksia!

Projektissa mukana olevia lapsia on kutsuttu supersankareiksi, koska he ovat projektin kautta oppineet entistä enemmän lasten oikeuksista, keränneet tietoa muilta lapsilta ja opettaneet muille lapsille ja aikuisille lasten oikeuksista.

Kids Got Rights!- projektin kautta pyrimme siihen, että lapset voivat korottaa ääntään ja saada valtaa heitä koskevissa päätöksissä. Lapsilla tulee olla oikeus tulla kuulluksi, oikeus perustaa ryhmiä sekä liittyä niihin. Lapsilla tulee olla oikeus saada tietoa ja tulla otetuksi vastaan vakavasti julkisessa päätöksenteossa heidän jokapäiväi-

3 tärkeää tavoitetta tässä projektissa:

- ◆ Kouluttaa lapsia ja aikuisia lasten oikeuksista.
- ◆ Auttaa kaikkia lapsia oppimaan ja ymmärtämään oikeuksiaan jokapäiväisessä elämässä, koulussa, perheissä ja organisaatioissa.
- ◆ Auttaa lapsia ottamaan aktiivinen rooli yhdessä muiden lasten kanssa, jotta he voivat vaatia oikeuksiaan ja valittaa, kun heidän oikeuksiaan rikotaan.

Miksi loimme tämän työkalupakin?

Tämä työkalupakki on tehty edistämään lasten oikeuksia, jotta jokainen lapsi voisi ymmärtää omat oikeutensa. Tämä työkalupakki on lasten tekemä ja se on suunnattu muille lapsille. Työkalupakki pitää sisällään lasten valitseamia ja luomia aktiviteetteja. Haluamme, että lapsista tulee aktiivisia päättäjiä ja kansalaisia oppiesaan omista oikeuksistaan itseohjautumisen ja tekemisen kautta.

Me IFM-SEI:ssä uskomme, että voimme oppia lapsilta paljon. Siksi opetusmenetelmät joita käytämme opetuksessa mahdollistavat sen, että lapset voivat sekä oppia, että opettaa.

Supersankarit Slovenian falcon:ista tekivät videon siitä, miten työkalupakin tulisi olla lapsiystävällinen, värikäs, täynnä kuvia sekä työkalupakissa tulisi olla iso ja selkeä fontti.

Mikä on työkalupakki ja miten sitä voi käyttää?

Työkalupakilla tarkoitamme kirjaa, joka sisältää epävirallisen oppimisen keinoja: eli tietoa, taitoja ja ohjeita joiden avulla voit ohjata toimintaa. Työkalupakki auttaa teorian toteuttamisessa käytännössä. Tämän työkalupakin avulla voit siis suunnitella ja tehdä lasten oikeuksiin liittyviä aktiviteetteja, leikkejä ja pelejä yhdessä ryhmäsi kanssa.

Tämä työkalupakki on luotu lasten toimesta:

lapsilta lapsille

lapsilta aikuisille

Määritelmät

Tässä osiossa yritämme selittää joitakin sanoja, joita käytetään tässä työkalupakissa.

✦ **Lasten oikeudet**

Lapset tarvitsevat erityistä huolenpitoa, minkä vuoksi lapsilla on omat oikeudet: Lasten oikeudet. Kaikilla lapsilla on nämä kaikki oikeudet riippumatta siitä keitä he ovat, missä he asuvat, mitä kieltä he puhuvat, mitä uskontoa he edustavat, mitä he ajattelevat, miltä he näyttävät, ovatko he tyttöjä, poikia tai haluavatko he heidän sukupuolensa määrittävän, ovatko he vammaisia, ovatko he rikkaita tai köyhiä ja riippumatta siitä, keitä heidän vanhempansa tai perheensä ovat, uskovat tai tekevät. Ketään lasta ei saa kohdella epäoikeudenmukaisesti mistään syystä (1)

✦ **Yhdistyneiden kansakuntien (YK:n) lapsen oikeuksien sopimus**

Lapset tarvitsevat erityistä huolenpitoa ja siksi heillä on omat ihmisoikeutensa jotka on koottu Yhdistyneiden kansakuntien lapsen oikeuksien yleissopimukseen. Lapsen oikeuksien sopimuksen ovat luoneet useiden maiden päättäjät yhdessä (2)

✦ **Lapsiystävällinen kieli**

IFM-SEI:ssä me käytämme termiä lapsiystävällinen, mikä tarkoittaa, että kielen tulee olla lapsille helposti ymmärrettävää ja houkutelua heitä mukaan tekemiseen.

✦ **Energizer**

IFM-SEI:ssä me teemme Energizer:eitä toiminnan alussa, keskellä tai lopussa. Energizer voi olla mikä tahansa melko nopea ja hauska leikki tai peli, joka antaa ryhmälle energiaa.

✦ **Jälkipuinti / Debriefing**

IFM-SEI:ssä jälkipuinnilla tarkoitamme keskustelua toiminnan lopussa, jossa keskustellaan siitä, mitä aktiviteetin aikana tapahtui, miltä osallistujista tuntui ja mitä he oppivat. Jälkipuinti on erittäin tärkeä osa toimintaa, koska se on osa, jossa oppiminen tapahtuu. Oppimista tukee se, kun pääsemme jakamaan ajatuksia, tunteita ja tapahtuneita asioita turvallisessa ympäristössä. (3)

✦ **Turvallinen tila**

IFM-SEI:ssä pyrimme aina luomaan turvallisia tiloja, joissa ihmiset voivat tuntea olonsa varmaksi ja turvallisiksi ilmaistessaan tunteitaan ja osallistuessaan toimintaan.

Tähän voitte kirjoittaa sanoja, jotka olette löytäneet työkalupakista ja vaativat selvennystä.

Lainaukset:

1. Unicef n.d. p.3

<https://www.unicef.org/media/60981/file/convention-rights-child-text-child-friendly-version.pdf>

2. Unicef, n.d.

<https://www.unicef.org.au/our-work/information-for-children/un-convention-on-the-rights-of-the-child>

3. Compass- Manual for Human Rights Education, p. 481, n.d.

<https://rm.coe.int/compass-eng-rev-2020-web/1680a08e40>

Lasten oikeudet: LAPSILTA LAPSILLE

Lasten oikeuksien historia

Ajatus, että ihmisillä on perusoikeuksia juontaa juurensa monista kulttuureista ja perinteistä. Oikeudet ovat vastauksia kansainvälisiin ihmisten tarpeisiin. (1) Lapset tarvitsevat erityistä huolenpitoa ja siksi heillä on omat ihmisoikeutensa, jotka monien maiden päättäjät ovat yhdessä sopineet. (2) Yhdistyneiden Kansakuntien lapsen oikeuksien yleissopimus. Lapsen oikeudet kuuluvat jokaiselle alle 18-vuotiaalle lapselle.

Sopimuksen päätavoitteena on taata kaikkien lasten terveys, koulutus, tasa-arvo ja turvallisuus. Valitettavasti tähän on vielä pitkä matka kuljettavana, sillä lasten oikeuksia ei kunnioiteta tai tunnusteta kaikkialla, eivätkä ne siten toteudu kaikkien lasten kohdalla. Siksi on tärkeää, että lapset oppivat oikeuksistaan ja opettavat oikeuksistaan muille lapsille (3)

Tässä muutamia tärkeitä tapahtumia lasten oikeuksien historiassa:

- ✦ 1959 Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokous hyväksyi julistuksen lasten oikeuksista
- ✦ Ja myöhemmin vuonna 1989 he hyväksyivät yleissopimuksen lasten oikeuksista

Lainaukset:

1. Compass - Manual for Human Rights Education, p.384-386, n.d.

<https://rm.coe.int/compass-eng-rev-2020-web/1680a08e40=>

2. Unicef, n.d.

<https://www.unicef.org/child-rights-convention/convention-text>

3. European parliament, p.2, n.d.

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/644175/EPRS_BRI\(2019\)644175_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/644175/EPRS_BRI(2019)644175_EN.pdf)

Lasten oikeudet: lapsilta lapsille

Kids Got Rights! - projektin supersankarit sanoivat, että on tärkeää "kääntää" lasten oikeudet lapsiystävälliselle kielelle, mukaan lukien kuvat, videot ja verkkomateriaalit.

Lasten pitämät työpajat lapsille ja aikuisille

Kids Got Rights - projektin aikana supersankarit loivat omia työpajoja muille lapsille ja aikuisille, lasten oikeuksista. Näitä työpajoja kutsuttiin Kids Hubeiksi eli pöhinäpajoiksi.

✦ Kids Hubit eli pöhinäpajat:

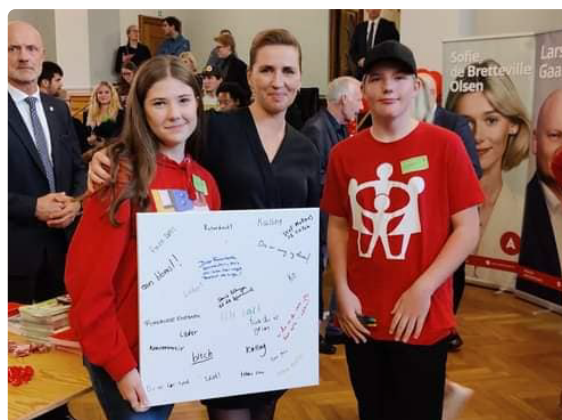
Pöhinäpajat saivat alkunsa kun lapset omissa maissaan suunnittelivat työpajoja aikuisille ja lapsille. Lapset saivat mahdollisuuden järjestäytyä ja suunnitella itse työpajoja lasten oikeuksista. Ensimmäinen ryhmä ohjasi työpajoja muille lapsille osallistumisesta, itseohjautumisesta ja lasten oikeuksista.

Toinen ryhmä ohjasi työpajoja aikuisille. Aikuisille suunnatuissa työpajoissa lapset puhuivat lasten oikeuksista ja erityisesti lasten osallisuus oikeuksista.

✦ Lapsijohtoisen ja epävirallisen oppimisen hyödyt:

Lapset ohjasivat muille lapsille ja aikuisille työpajoja. Tämän prosessin aikana lapset saivat paljon itseluottamusta, uusia taitoja ja kokivat osallistuvansa aktiivisesti tärkeisiin prosesseihin.

Supersankarit Dui-leg og Virge organisaatiosta esittämässä projektia Tanskan pääministerille.

Aktiviteetit

Tästä työkalupakin osasta löydät monia mielenkiintoisia lasten oikeuksiin liittyviä aktiviteetteja jotka pitävät sisällään erilaisia pelejä ja leikkejä, jotka Kids Got Rights! -projektin supersankarit ovat luoneet ja valinneet.

Jokaisella aktiviteetilla on oma teemansa ja kohderyhmänsä. Jokaisen aktiviteetin kohdalla on tietoa josta löydät osallistujien suositellun iän, harjoituksen keston, osallistujien määrän ja vaikeustason (1 = erittäin helppo, 2 = helppo, 3 = kohtalainen, 4 = vaikea, 5 = edistynyt).

Aktiviteettien kohdalta löydät myös tietoa ja ohjeita aktiviteetin tekoon, tarvittavista materiaaleista ja työnjaosta. Aktiviteetit on selitetty askel askeleelta ja aktiviteettien lopussa on jälkipuinti (debriefing), johon on listattu muutamia kysymyksiä joita voitte pohtia ryhmänne kanssa.

Osallistujat voivat olla joko muita lapsia tai aikuisia. Suosittelemme, että valitset aktiviteetit osallistujan ikäryhmän perusteella!

Lasten oikeus timantti

- Ikä: 6+ • Kesto: 20 min
- Ryhmän koko: 15–20 • Taso: 1

Mitä tulemme tekemään?

Pyrimme ymmärtämään ja oppimaan lasten oikeuksista keskustelun ja ryhmätyön kautta.

Tämä auttaa aktiviteetin työnjaossa. On tärkeää nimetä kuka tekee mitään. Voit myös lisätä erilaisia rooleja.

Esimerkiksi: kuka selittää leikin säännöt? Kuka auttaa? Kuka seuraa ajan kulkua?

Mitä tarvitsemme?

Materiaalit:

Kirjoita tai tulosta kortteja joissa on lasten oikeuksia.

Työnjako:

Kertoja: _____

Avustaja: _____

Ajan ottaja: _____

Aktiviteetin vaiheet:

1. 1. Ensiksi osallistujat saavat katsoa lasten oikeus kortteja/artikloita, jotka muodostavat Yhdistyneiden Kansakuntien lapsen oikeuksien yleis-sopimuksen. Ryhmän kanssa on hyvä käydä läpi jokaisen kortin merkitys.

Tärkeä muistutus! Nämä lasten oikeudet eli artikkelit ovat sääntöjä, joita tulee noudattaa, jotta kaikkien lasten tarpeet täyttyvät ja jotta heidän oikeuksiaan suojellaan ja kunnioitetaan.

2. Pienryhmissä osallistujien on asetettava kortit tärkeysjärjestykseen timantin muotoon. Alimmalle riville asetetaan tärkein oikeus. Seuraavalle riville kaksi seuraavaksi tärkeintä. Kolmannelle riville kolme seuraavaksi tärkeintä ja niin edelleen.

3. Kun kaikki kortit on aseteltu voit pyytää osallistujia esittelemään timanttinsa ja kertomaan miten he päätyivät järjestykseen.

Jälkipuinti: kysymyksiä kysyttäväksi aktiviteetin loppuun

- ✦ Minkä oikeuden he valitsivat alimmaksi ja minä takia?
- ✦ Kuinka moni ryhmä valitsi saman?
- ✦ Miltä tuntui laittaa oikeudet järjestykseen?

Tärkeää! On tärkeää kertoa, että tehtävä on tarkoituksella haastava ja mahdoton. Kaikki oikeudet ovat tärkeitä, ja siksi ne sisältyvät Yhdistyneiden Kansakuntien lapsen oikeuksien yleissopimukseen. Jokaista oikeutta tarvitaan, sillä ne liittyvät kaikki toisiinsa. Ilman yhtä, ei olisi muitakaan.

Sorrettujen teatteri

- Ikä: 8+ • Kesto: 1h 40min
- Ryhmän koko: 20-21 • Taso: 1

Vidste du?

Tiesitkö? Sorrettujen teatteri on menetelmä, jota käytetään osoittamaan osallistujille epäoikeudenmukaisuutta. Harjoituksen aikana sinulla on mahdollisuus korjata epäoikeudenmukaisuus näyttelemällä kohtauksessa.

Mitä tulemme tekemään?

Pyrimme oppimaan tunnistamaan tilanteet, joissa lapsen oikeuksia loukataan. Tämän aktiviteetin avulla voimme keksiä keinoja miten toimia tilanteessa jossa huomaa epäoikeudenmukaisuutta.

Mitä tarvitsemme?

Materiaalit:

- ✦ Keksittyjä tilanteita ja kohtauksia joita näytellä
- ✦ Fläppitaulu tai isoja paperiarkkeja
- ✦ Kyniä

Työnjako:

Kertoja: _____

Avustaja: _____

Ajan ottaja: _____

Ennen aktiviteetin alkua:

Näyteltävät tilanteet ja kohtaukset tulee valmistella etukäteen 😊

Mutta... Kuinka me valmistelemme kohtaukset ??? 😬

Meillä on kaksi vaihtoehtoa

a. . Anna osallistujien päättää. Voit antaa heille 3 kysymystä auttaaksesi heitä:

1. Mistä oikeudesta haluat puhua?
2. Milloin tätä oikeutta vahingoitetaan?
3. Kuvittele mahdollinen kohtaus tilanteen näyttelemiseksi.

b. Tai voit katsoa kaksi alla olevaa esimerkkiä jotka voivat auttaa sinua. 😎

Aktiviteetin vaiheet:

1. Jaa osallistujat 3-4 hengen ryhmiin ja anna heille kohtaus näyteltäväksi.

Katsotaanpa tämä kolmivaiheinen esimerkki:

1. Mistä oikeudesta haluamme puhua? -Oikeus nimeen.
2. Milloin tätä oikeutta rikotaan? Esimerkki: Lapsella on epätavallinen nimi. Muut lapset, vanhemmat ja jopa opettajat kutsuvat lasta siksi sukunimellä.

3. Mahdollinen kohtaaminen tämän tilanteen näyttelemiseksi: Jotkut lapset ovat luokkahuoneessa pilkkaamassa lasta, jolla on epätavallinen nimi. Opettaja istuu siellä ja valmistautuu seuraavan tunnin pitämiseen eikä auta lasta.

Jos tarvitset lisää inspiraatiota, tässä on toinen esimerkki! 😊

1. Mistä oikeudesta haluamme puhua? - Oikeus uskontoon.

2. Milloin tätä oikeutta rikotaan? Esimerkki: Kun joku ei kunnioita toisen uskontoa.

3. Mahdollinen kohtaaminen tämän tilanteen näyttelemiseksi: Lapsi, jolla on uskollinen symboli (esimerkiksi risti) kävelee kadulla ystävän kanssa. Pari kiusaajaa ilmestyy häiritsemään lasta. Lapsi onnistuu onneksi pakenemaan kiusaajilta. Aikuinen näki tilanteen, mutta ei tehnyt mitään.

2. Kun ryhmät ovat valmistelleet kohtauksensa, on aika näyttää kohtaus ensimmäisen kerran!

3. Nyt ryhmän tulee näyttää kohtaus uudelleen. Kuitenkin tällä kertaa, yleisöllä on mahdollisuus tulla puuttumaan ja pysäyttämään kohtaus. Kohtauksen voi pysäyttää huutamalla: "STOP" !

4. Kun joku yleisöstä huutaa STOP, näyttelijöiden tulee jäädä paikalleen.

5. Se osallistuja joka huusi STOP saa nyt tulla ja vaihtaa yhden näyttelijän pois ja tulla itse jatkamaan kohtaus. Kun näyttelijä on vaihdettu, kohtaus voi jatkua.

Huomio!! Useampi kuin yksi osallistuja voi puuttua kohtaukseen. Kun joku yleisöstä on vaihtanut paikkoja, kohtaus jatkuu kunnes joku huutaa uudelleen STOP! Jos joku toinen osallistuja sanoo STOP, hän vaihtaa paikkaa jonkun toisen näyttelijän kanssa.

6. Kohtaus voidaan päättää jos se on ratkaistu tai jos sille ei ole mahdollista lopetusta.

Jälkipuinti: kysymyksiä kysyttäväksi aktiviteetin loppuun

- ✦ Mikä kohtauksessa muuttui?
- ✦ Miltä tuntui puuttua tilanteeseen?
- ✦ Kuinka tärkeitä kohtauksiin tehdyt muutokset olivat lasten oikeuksien kannalta?
- ✦ Miltä tuntui näytellä tilanteita?

Lapsityövoiman pohtiminen

- Ikä: 8+ • Kesto: 45 min
- Ryhmän koko: 10-15 • Taso: 3

Mitä tulemme tekemään?

Pyrimme ymmärtämään lapsityövoiman ja lasten oikeuksien suhdetta paremmin.

Mitä tarvitsemme?

Materiaalit:

- ◆ Fläppitaulu
- ◆ Tusseja
- ◆ Paperia
- ◆ Kyniä

Työnjako:

Kertoja: _____

Avustaja: _____

Ajan ottaja: _____

Aktiviteetin vaiheet:

1. Me aiomme kysyä osallistujien ajatuksia liittyen lapsityövoimaan.

- a. Missä lapsityövoimaa "toteutetaan" useimmiten?
- b. Kuinka moneen lapseen lapsityövoima vaikuttaa?
- c. Mitkä ovat lapsityövoiman syyt?
- d. Mitä työtä tekevät lapset ajattelevat?
- e. Mitkä ovat lapsityövoiman jälkivaikutukset ?
- f. Voivatko lapsityötä tekevät lapset käydä koulua?

Neuvo: Alla olevat kysymykset ja niiden vastaukset voi kirjoittaa fläppitaululle tai mille tahansa isolle paperille.

2. Katsotaanpa → Ryhmällä voi antaa aikaa etsiä vastauksia yllä oleviin kysymyksiin.

3. Tämän jälkeen, osallistujien tulee tehdä tietovisa lapsityöläisistä. Kysymyksiä voi käyttää yllä olevia kysymyksiä ja niiden vastauksia.

Neuvo: Kuinka kirjoittaa vastausvaihtoehtoja tietovisaan:

1. Oikea vastaus.
2. Yksi vastaus joka on melkein samanlainen kuin oikea vastaus.
3. Toinen vastaus joka on melkein samanlainen kuin oikea vastaus.
4. Yksi jossa ei ole mitään järkeä.

Huomio!! Tietovisan tekeminen on hauska tapa oppia lisää aiheesta!

Jälkipuinti: kysymyksiä kysyttäväksi aktiviteetin loppuun

- ◆ Millainen olo on nyt? Miksi ?
- ◆ Olivatko jotkut vastauksista yllättäviä, miksi?
- ◆ Mitä voimme tehdä ryhmänä estääksemme lapsityövoiman käyttöä?

Haluatko oppia lisää aiheesta ? Katso työkalupakin seuraava aktiviteetti!

Opitaan lapsityövoimasta

- Ikä: 8+ • Kesto: 45 min
- Ryhmän koko: 10-15 • Taso: 2

Mitä tulemme tekemään?

Me pyrimme ymmärtämään paremmin lapsityövoimaa ja lapsityöläisiä.

Mitä tarvitsemme?

Materiaalit:

- ✦ Tietokone
- ✦ Kyniä ja paperia
- ✦ Tietovisa-alusta, esimerkiksi Kahoot

Työnjako:

Kertoja: _____

Avustaja: _____

Ajan ottaja: _____

Huomio!! Tämä aktiviteetti on jatkoa aiemmalle aktiviteetille. Voit tehdä ne eri päivinä tai heti peräkkäin.

Ennen aktiviteetin alkua:

1. Aiemman aktiviteetin aikana tehdyt tietovisa kysymykset tulee ottaa mukaan tähän aktiviteettiin.

Neuvo! Voit kirjoittaa ne fläppitaululle. Joskus on helpompaa miettiä kysymyksiä, kun ne on kirjoitettu ylös.

Aktiviteetin vaiheet:

1. Tietovisan tekemisen aikana osallistujat ovat oppineet paljon lisää lapsityövoimasta. Katsotaanpa mitä osallistujat mieltivät nyt:

Tässä on muutama esimerkki kysymyksistä joita voit kysyä:

- ✦ Mitkä kysymykset yllättivät sinut eniten?
- ✦ Oliko tiedon löytäminen vaikeaa ?
- ✦ Tiesitkö lapsityövoimasta aiemmin?
- ✦ Nimeä yksi asia, jonka opit aktiviteettien aikana?

2. Keskustelun jälkeen on aika katsoa mitä olemme oppineet! Piilota ensin tietokilpailun kysymykset. Anna osallistujille kyniä ja paperia vastausten kirjaamista varten. Tietovisa voi alkaa! **Voitte myös pelata joukkueina!**

Jälkipuinti: kysymyksiä kysyttäväksi aktiviteetin loppuun

- ✦ Oliko vaikea muistaa kysymysten vastauksia?
- ✦ Kuinka voimme auttaa muita oppimaan lapsityövoimasta?
- ✦ Osallistuivatko kaikki osallistujat tietovisan tekemiseen?
- ✦ Tuleeko mieleen jotain parannettavaa?

Tämän aktiviteetin on valinnut Kinderfreunde/Rote Falken

Taistelu appelsiinista

- Ikä: 8+ • Kesto: 30 min
- Ryhmän koko: 4-24 • Taso: 2

Mitä tulemme tekemään?

Pyrimme lisäämään tietoisuutta Yhdistyneiden Kansakuntien lapsen oikeuksien yleissopimuksesta leikkimielisen konfliktitilanteen ja keskustelujen kautta.

Mitä tarvitsemme?

Materiaalit:

- ◆ Yksi appelsiini

Työnjako:

Kertoja: _____

Avustaja: _____

Ajan ottaja: _____

Aktiviteetin vaiheet:

1. Kerro osallistujille, että he tulevat pelaamaan "Appelsiinipeliä". Jaa osallistujat kahteen eri ryhmään.

a. Pyydä ryhmää A menemään huoneen ulkopuolelle odottamaan. On tärkeää, että toinen ryhmä menee sen verran kauas, etteivät he kuule toisen ryhmän puhetta. ← Tämä on erittäin tärkeää!

2. Kerro ryhmälle B, että heidän tehtävänsä tässä pelissä on saada appelsiini itselleen, jotta he voivat tehdä appelsiinista mehua.

3. Mene huoneen ulkopuolelle ja kerro sitten ryhmälle A, että heidän tehtävänsä on saada appelsiini itselleen, jotta he voivat tehdä sen kuorista appelsiinikakun.

4. Pyydä nyt molempia ryhmiä tulemaan samaan huoneeseen ja pyydä osallistujia istumaan riviin, niin että he istuvat toisistaan vastapäätä.

5. Kerro molemmille ryhmille, että heillä on 3 minuuttia aikaa saada tarvitsemansa. Muistuta ryhmiä, ettei mitään väkivaltaa saa käyttää. Aseta appelsiini ryhmien väliin ja kerro, että aktiviteetti alkaa "NYT".

Jälkipuinti: kysymyksiä kysyttäväksi aktiviteetin loppuun

- ✦ Mikä oli joukkueesi tavoite?
- ✦ Mitä teit saavuttaaksesi ryhmäsi tavoitteen?
- ✦ Miksi on tärkeää, että ihmiset kommunikoivat toistensa kanssa selvittääkseen konfliktitilanteita?
- ✦ Tuleeko mieleen samankaltaisia tilanteita? Mitä silloin tapahtui? Saatiinko konflikti selvitettyä?

Lapset Argiragazzi organisaatiosta leikkimässä "Taistelu appelsiineista"- leikkiä.

Tämän aktiviteetin on valinnut Argiragazzi ja se on alkuperäisin Compasito
- Manual on Human Rights Education for Children, p.169, n.d.

Lippupeli

- Ikä: 8+ • Kesto: 30 min
- Ryhmän koko: 20-25 • Taso: 3

Mitä tulemme tekemään?

Pyrimme ymmärtämään miten epäreiluja konfliktit voivat olla.

Mitä tarvitsemme?

Materiaalit:

- ◆ Kolmia erilaisia kortteja:
- ◆ 10 timanttikorttia Kuninkaallisille
- ◆ 10 lelukorttia Lapsille
- ◆ 10 kirjakorttia Perheille

Kolmia erilaisia vaatteita jokaiselle joukkueelle. Jokaisella joukkueella tulee olla erilainen vaatekappale, jotta heidät voi erottaa toisistaan. Jokaisella joukkueen jäsenellä tulee olla kyseinen vaatekappale.

- ◆ Kasvomaaleja (Pelaajien kasvojen maalaamiseksi)

Työnjako:

Kertoja: _____

Avustaja: _____

Ajan ottaja: _____

Aktiviteetin vaiheet:

1. Jaa osallistujat kolmeen joukkueeseen: Kuninkaallisiin, Perheisiin ja Lapsiin.
2. Pelin ideana on saada takaisin joukkueesi kortit, jotka ovat jonkun toisen joukkueen pesässä.
3. Timantti kortit ovat Lasten pesässä. → Mikä tarkoittaa sitä, että kuninkaalliset tulevat yrittämään iskemään lasten pesään. Lelu kortit ovat Perheiden pesässä. → Mikä tarkoittaa sitä, että Lapset tulevat yrittämään iskemään perheiden pesään. Kirja kortit ovat Kuninkaallisten pesässä. → Mikä tarkoittaa sitä, että Perheet tulevat yrittämään iskemään Kuninkaallisten pesään.
4. Puolustaaksesi pesäsi, sinun täytyy saada kiinni toisen joukkueen osallistuja joka yrittää tulla pesäsi. Kun saat toisen joukkueen osallistujan kiinni, teidän tulee pelata "Kukko taistelu".

Mikä on "Kukko taistelu" ? Molempien osallistujien tulee pysyä pystyssä, niin että seisotte yhdellä jalalla ja pidätte kädellä toisen jalan polvea ylhäällä. Jos saat toisen osallistujan kaatumaan, olet voittanut taistelun.

- Jos hyökkääjä voittaa taiston, hän saa yhden kortin pesästä. Jos
- ◆ taas puolustaja voittaa taiston, hyökkääjän tulee palata omaan kotipesäänsä ilman korttia.

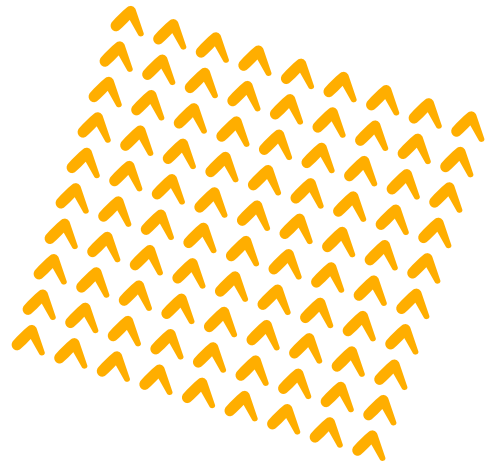
- Kuitenkin! Kuninkaallisten joukkue voi vaihtaa 3 timantti korttia saadakseen yhden jäsenen lasten joukkueesta omaan joukkueeseensa.
- ◆ (Tällöin yhden pelaajan Lasten joukkueesta tulee vaihtaa Kuninkaallisten joukkueeseen ja heidän pelivaatteisiinsa, mutta hän voi pitää kasvomaalauksensa)
  - ◆ Perheiden joukkue voi pelastaa lapsen Kuninkaallisten joukkueesta antamalla 9 kirjakorttia.

!! Lasten saaminen Kuninkaallisten joukkueen on helpompaa, kuin heidän pelastaminen 😊 !!

4. Peli loppuu, kun kaikki Lasten joukkueen jäsenet ovat Kuninkaallisten pesässä.

Jälkipuinti: kysymyksiä kysyttäväksi aktiviteetin loppuun

- ✦ Mikä oli tämän pelin tarkoitus?
- ✦ Oliko peli samanlainen jokaiselle joukkueelle?
- ✦ Millainen rooli sinulla oli pelin ajan? Miltä se tuntui?

Tämän aktiviteetin on valinnut Esplais Catalans.

Päihitä vihapuhe netissä

- Ikä: 13+ • Kesto: 1h
- Ryhmän koko: 10-20 • Taso: 4

Mitä tulemme tekemään?

Pyrimme lisäämään tietoisuutta reilusta käyttäytymisestä internetissä, oppimalla vihapuheesta ja sen seurauksista.

Mitä tarvitsemme?

Materiaalit:

- ✦ Isoja kartonkeja
- ✦ Tusseja
- ✦ Paperia
- ✦ Kyniä

Työnjako:

Kertoja: _____

Avustaja: _____

Ajan ottaja: _____

Ennen aktiviteetin alkua:

1. Mitä on vihapuhe internetissä?

Hetkinen... Mitä on vihapuhe? 😊 Tässä on hieman tietoa vihapuheesta:

Vihapuheella tarkoitetaan sitä, kun joku ilmaisee vihaa ja/tai yllyttää väkivaltaisiin tekoihin jotain tiettyä ihmisryhmää kohtaan. Ihmisryhmät jotka saavat yleisesti vihapuhetta ovat esimerkiksi seksuaalivähemmistöihin kuuluvat ihmiset, rodullistetut ihmiset tai uskonnollisiin vähemmistöihin kuuluvat ihmiset. Se on siis vihapuhetta tiettyä ryhmää kohtaan ja kun se tapahtuu internetissä, se on vihapuhetta internetissä.

✦ Onko internetissä kiusaaminen vihapuhetta? – Se voi olla.

Esimerkiksi silloin kun kiusaaminen perustuu rotuun, uskontoon tai seksuaaliseen suuntautumiseen se on vihapuhetta.

Nyt sinulla on hieman tietoa aiheesta ja voitte jatkaa ryhmän kanssa aiheen tutkimista!

Aktiviteetin vaiheet:

1. Ensimmäiseksi, meidän täytyy määritellä vihapuhe.
2. Anna jokaiselle osallistujalle kynä ja paperia. Jokaisen osallistujan tulee kirjoittaa paperille määritelmä tai mielikuva joka tulee mieleen vihapuheesta.
3. Kun jokainen on saanut kirjoitettua, katsokaa läpi mitä kaikki ovat kirjoittaneet. Sen jälkeen laittakaa määritelmät vierekkäin ja yhdistelkää samankaltaisia vastauksia pareiksi! Tämän tehtyänne yhdistäkää kaksi paria yhdeksi. Voitte nyt kirjoittaa lisää määritelmiä.
4. Toistakaa sama määritelmien yhdistäminen toisiinsa, kunnes teillä on jäljellä yksi, ryhmänne yhdistelemä määritelmä vihapuheesta.
5. Nyt kun kaikki ryhmästä ymmärtävät mitä vihapuheella tarkoitetaan, kirjoittakaa ylös kaikki vihapuhe kommentit ja lauseet jotka olette nähneet internetissä. Voitte myös piirtää esimerkkejä.
6. Koittakaa keksiä ryhmänne kanssa mahdollisia vastauksia tai toimia vihapuheen lopettamiseksi.

Jälkipuinti: kysymyksiä kysyttäväksi aktiviteetin loppuun

- ◆ Miltä on tuntunut saada vihapuhetta?
- ◆ Miten voimme ehkäistä sitä?
- ◆ Miten voimme toimia kun huomaamme vihapuhetta?

Tämän aktiviteetin on valinnut DUI LEG og VIRKE.

Lapsia Esplac organisaatiosta / Lapsia Nuorista Kotkista / Lapsia Kinderfreunde/Rote Falken organisaatiosta

Lainaukset:

1. Hate speech. (2022). Retrieved 3 March 2022, from

<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/hate-speech>

Lähteet

Tässä osiossa on luettelo asioista jotka ovat auttaneet luomaan tämän työkalupakin.

◆ Compass

Brander, P., De Witte, L., Ghanea, N., Gomes, R., Keen, E., Nikitina, A., & Pinkeviciute, J. Council of Europe (CoE), Brander, P., De Witte, L., Ghanea, N., Gomes, R., Keen, E., Nikitina, A.K., Pinkeviciute, J., Juhász, V., Schneider, A. (2020). Compass: Manual for Human Rights Education with Young People [pdf] (2nd ed.).

◆ Compasito

Flowers, N., Santos, M.E.B., Szelényi, Z. & Nagy, D. (2009). Compasito: Manual on Human Rights Education for Children [pdf] (2nd ed.).

◆ Rainbow resources

IFM-SEI, Hailsworth, A., Lehner, A. & Sudbrock, C. (Eds.). (2014). Rainbow resources: Compasito Companion on Sexuality and Gender. (2nd ed.)

◆ Peace Education Handbook

IFM-SEI, Marsh, F. & Sudbrock, C. (Eds.). (2015). Peace Education: Handbook for Educators.

◆ Building Bridges

IFM-SEI, Sedgwick, E. & Van Hove, B. (2020). Building Bridges: Peace Education and Dialogue for Conflict Resolution

◆ IFM-SEI Code of Conduct

International Falcon Movement – Socialist Education International. Code of Conduct

◆ Guide for adapting the child-friendly UNCRC

Child Rights Connect. (2019). Guide for adapting the child-friendly UNCRC

IFM-SEI:ssä uskomme, että koulutus on tehokas työkalu luoda muutosta maailmassa. Emme vain puhu lasten oikeuksista, vaan luomme mahdollistavan ympäristön, jossa lapset ja nuoret voivat kukoistaa johtajuudessa ja päätöksenteossa.

Tästä työkalupakista löydät tietoa ja aktiviteetteja joiden avulla voit keskustella ja työskennellä ystäviesi ja aikuisten kanssa lasten oikeuksista.

Lasten tekemiä aktiviteetteja, lapsille.

Tämän työkalupakin sisältö edustaa vain kirjoittajien näkemyksiä ja on yksin heidän vastuullaan. Euroopan komissio ei ota mitään vastuuta työkalupakin sisältämien tietojen mahdollisesta käytöstä.

Kiitos kun seuraat mukana!